

JÄTKYYTTÄ, PELIMIEHIÄ JA MELANKOLIAA

Elokuvatutkijat kiinnostuivat maskuliinisuuksista joukolla 1990-luvun alussa: toimintaelokuvien ylimiesten, miestähtien ruumisspektaakkelien, buddy-elokuvien homososiaalisuuden ja miesmasokismin kaltaisten kysymysten kautta pohdittiin niin maskuliinisuuksien esittämistä, seksuaalisuutta, lihasten politiikkaa kuin haluavaa katsettakin.¹ Miehistä tuli tusinan vuotta sitten niin suosittu teema, että Turussa vierailnut Yvonne Tasker esitti kärjistäen naisrepresentaatioiden tutkimisen olevan jo vallan passé. Maskuliinisuuden tutkimus kiinnittyi tiiviisti miesruumiisiin, mistä tutkimuskirjojen lihasmassaiset kansikuvat osaltaan kertovat.

Tutkijat ovat sittemmin rikkoneet maskuliinisuuden ja miesruumiin välisiä yhtäläisyysmerkkejä. Enemmän ja vähemmän hegemonisten maskuliinisuuksien analyysit ovat laajentuneet myös erilaisiin naismaskuliinisuuksiin.² Toisin sanoen maskuliinisuuden tutkimus on vakiintunut elokuva- ja mediatutkimukselliseksi teemaksi ja tutkimusalaksi, joka osallistuu sukupuolihierarkioiden kyseenalaistamiseen ja näkyväksi tekemiseen.

Lähikuvan vuoden 2006 viimeinen numero pohtii maskuliinisuuksia laajalla otteella. Jenni Hokka tutkii televisiosarjaa Reinikainen sosiaalisenä komediana sekä sen päähenkilöhahmon suhdetta 1980-luvun suomalaisen yhteiskuntajärjestykseen. Konsensus-Reinikainen luovii Hoka luennassa luokka-, sukupuoli- ja sukupolvierojen ristipaineissa lupsakkaana kotimaisen jätkäperinteen jatkajana.

Näkökulma siirtyy toimintafiktioon ja playboy-maskuliinisuuksiin Tuuli Eltosen Sean Conneryn James Bond -hahmoa, heteromiehen seksualisointia ja Bond-elokuvien rakentamia sukupuolisuuksia käsittelevässä artikkelissa. Monitulkintaisuuden merkitystä korostavan Eltosen mukaan Conneryn esittämä salainen agentti sekä edustaa että ironisoi ideaalimaskuliinisuutta ja siihen ankkuroituvaa sankaruutta.

¹ Mm. Cohan 1993; Lähi-kuva 2/1993; Tasker 1993; Jeffords 1994.

² Halberstam 1998; Leppihalme 2002.

Kaisa Hiltunen tutkii Pirjo Honkasalon Tshetshenian sotaan kiinnit-
tyvää dokumenttielokuvaa *Melancholian 3 huonetta* sekä elokuvakerron-
nan tarjoamia mahdollisuuksia lasten sotakokemusten välittämiseksi
ja katsojan omille tulkinnoille. Poikien kadettikoulusta orpokotiin
kiertävä elokuva mahdollistaa ja tuottaa Hiltusen fenomenologisessa
tulkinnassa eettisen kohtaamisen, joka ei pyyhi pois eroja tai olea
lasten subjektiivisten kokemusten olevan katsojien saavutettavissa.

Katsauksessaan Niina Kuorikoski pohtii *Mullan alla*-sarjaa queer-fik-
tiona keskittyen erityisesti Clairen ja Edien lesbosuhteen representa-
tion. Kuorikosken mukaan sarja välttää tyyppittelyn karikat ja tarjoaa
esimerkin televisioviihteen ei-normatiivisesta seksuaalisuuskuvasta.

*Kaarina Nikunen aloittaa Lähikuovan päätoimittajana vuoden 2007 alusta.
Omasta puolestani kiitän lehden lukijoita ja toivotan antoisia lukukokemuksia
– niin nyt kuin vastaisuudessakin.*

Helsingissä, 21.12.2006

Susanna Paasonen

Kirjallisuus

Cohan, Steve, toim. (1993), *Screening the Male: Exploring Masculinities in Hollywood Cinema*. New
York: Routledge.

Halberstam, Judith (1998), *Female Masculinity*. Durham: Duke University Press.

Jeffords, Susan (1994), *Hard Bodies: Hollywood Masculinity in the Reagan Era*. New Brunswick:
Rutgers University Press.

Leppihalme, Ilmari (2002), Kilpailevat naisbodauksen estetiikat. *Pumping Iron II: The Women*. Teoksessa
Pauline von Bonsdorff ja Anita Seppä (toim.), *Kauneuden sukupuoli: näkökulmia feministiseen estetiik-
kaan*. Helsinki: Gaudeamus, 181–210.

Lähikuva 2/1993 (miehet-teemanumero).

Tasker, Yvonne (1993), *Spectacular Bodies: Gender, Genre and the Action Cinema*. London: Routledge.